

CONSEIL de l'Égalité des CHANCES ENTRE HOMMES ET FEMMES
RAAD VAN de Gelijke Kansen VOOR MANNEN EN VROUWEN
RAT für Chancengleichheit ZWISCHEN MÄNNER UND FRAUEN

**ADVIES NR. 132 VAN 9 DECEMBER 2011 VAN HET BUREAU VAN DE
RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN
OVER DE PUBLIEKE KOST VAN PARTNERGEWELD**

Dit ontwerp van advies van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen situeert zich in het kader van het Nationaal Actieplan ter bestrijding van partnergeweld en andere vormen van intrafamiliaal geweld (2010-2014), dat op 23 november 2010 werd goedgekeurd door de Interministeriële Conferentie «Integratie in de samenleving».

Het is gebaseerd op de ontwikkelingen van het DAPHNE-programma van de Europese Unie. In het derde luik daarvan [DAPHNE III (2007-2013)] wordt vermeld dat een van de doelstellingen bestaat uit: «*het bestuderen van de geweldgerelateerde fenomenen en de (gezondheids-, sociale en economische) impact ervan op de slachtoffers en de maatschappij*». ¹

De Raad herinnert eraan dat een van de sessies van het seminarie «*Men and violence against women*», dat in oktober 1999 in Straatsburg georganiseerd werd door de Raad van Europa, als thema had: «*Male Violence: The Economic Costs. A Methodological Review*»².

Hij heeft kennis genomen van het in november 2006 aan de Franse Service des Droits des Femmes et de l'Égalité gerichte rapport over de «*Faisabilité d'une étude économique des violences au sein du couple en France*». Dit rapport bevatte een samenvatting van de studie van J.-P. Marissal en Ch. Chevalley (CRESGE, Institut Catholique de Lille)³ op basis van de gegevens van 2004.

Onlangs nam de Raad contact op met de middenveldorganisatie PSYTEL, die onder leiding van Marc Nectoux van 2007 tot 2009 een «*Schatting van de kost van partnergeweld in Europa* » maakten. De resultaten van deze met steun van het DAPHNE II-programma gerealiseerde studie werden op woensdag 22 juni voorgesteld aan de leden van de Raad van de Gelijke Kansen. Het onderzoek maakte gebruik van bijdragen van vier Europese lidstaten, (Frankrijk, Denemarken, Spanje en Hongarije). De zes beschikbare nationale studies werden nauwkeurig bestudeerd en samengevat [2 voor Finland (1998 en 2001), 2 voor Zweden (1999 en 2004), 1 voor het Verenigd Koninkrijk (2001) en 1 voor Frankrijk (2004)]. Er werden schattingen gemaakt voor het Europa van de 25 op basis van de beschikbare reële gegevens in elk land of bij gebrek daaraan op basis van extrapolaties.

¹ Doelstelling 7

² Document van de Raad van Europa, gepubliceerd in 2000 [EG/SEM/VIO(99)21].

³ De onderzoek wordt momenteel uitgegeven door La Documentation Française onder de titel : *Evaluation des répercussions économiques des violences conjugales en France* [onder leiding van Jean-Pierre Marissal en Charly Chevalley], Ministère du travail, des relations sociales et de la solidarité, La Documentation Française, 2007.

Het PSYTEL-onderzoek verliep per niveau en in verschillende fasen: op meso-economisch niveau werden gedetailleerde schattingen gemaakt op basis van de concrete gegevens van de vier partnerlanden; op macro-economisch niveau werden de uitgaven in vier grote domeinen gegroepeerd (directe medische kosten, justitie- en politiekosten, maatschappelijke kosten en economische kosten).

De auteurs van het onderzoek erkennen dat een groot deel van de kost van partnergeweld niet in monetaire termen te meten is en gaan daarom ook kort in op de niet-materiële kosten. Deze kunnen opgevolgd worden in een micro-economische context door het analyseren van de levenstrajecten van slachtoffers en hun naasten.

Hierop volgend (in 2009-2010) hebben de PSYTEL-onderzoekers in het kader van DAPHNE III een schatting gemaakt van het sterftecijfer in Europa als gevolg van PG («*Estimation de la mortalité liée aux violences conjugales en Europe*») en de jaarlijkse kost van dat sterftecijfer. In het Europa van de 27 zouden er elk jaar 2500 overlijdens zijn als gevolg van PG, zijnde ongeveer 9 per dag (waarvan 7 vrouwen) met een kost van 5,7 miljard euro.

Om een schatting te kunnen maken van de globale kost van PG voor het hele Europa van de 25 hebben de PSYTEL-onderzoekers dus voor elk land de nodige extrapolaties gemaakt.

Zo konden ze voor elk land een schatting maken van de kost van het partnergeweld voor elk van de grote kostendomeinen: orde en veiligheid, gezondheid, sociale bescherming, economische kost (zie bijlage).

Voor het geheel van het Europa van de 25 situeert de globale kost van het partnergeweld zich rond de 16 miljard euro voor het jaar 2006, zijnde € 33 per persoon per dag.

Hoe is het in België gesteld?

Hoewel België al een groot aantal juridische en gerechtelijke bepalingen heeft aangenomen en maatregelen voor sociale hulp en opvang voor slachtoffers, laat het zich nochtans opmerken door zijn afwezigheid in het domein van het fundamenteel onderzoek⁴ en het opstellen van cijfergegevens. Onlangs nog maakte de *United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women* een overzicht van de beschikbare gegevens over geweld tegen vrouwen

⁴ Geen enkele presentatie op het seminarie van de Raad van Europa en een Belgische delegatie die getuigt van de onverschilligheid van de overheid.

in 86 landen (*Violence against Women Prevalence Data : Surveys by Country*⁵). Van België geen spoor.

Voor het PSYTEL-onderzoek werd iedere lidstaat naar behoren schriftelijk bevraagd, er werden ontmoetingen georganiseerd met de officiële instellingen en verenigingen die rond partnergeweld werken en over verhelderende gegevens over partnergeweld en de kost ervan zouden kunnen beschikken.

Dit heuristisch werk noopt tot de vaststelling dat België niet beschikt over studies of fundamenteel onderzoek of cijfers die het mogelijk maken om een evaluatie van de kost van PG te maken.

In de tabel in bijlage is het resultaat te zien van de extrapolaties van PSYTEL voor België op basis van de Franse cijfers. De kostprijs van partnergeweld zou ongeveer 439 miljoen euro per jaar zijn, of bijna € 42 per inwoner.

Maar dit zijn geen echte gegevens. Bij gebrek aan beter zijn ze gebaseerd op de hypothese dat het aantal gevallen van partnergeweld vergelijkbaar is met dat van het referenteland (in dit geval Frankrijk).

Dit wil zeggen dat ons land niet de mogelijkheid heeft om de doeltreffendheid van de voorgestelde beleidsmaatregelen werkelijk te meten of om deze echt te vergelijken met die van landen die over hun eigen reële gegevens beschikken.

Na te streven doelstelling

Het openbaar maken van de grootteorde van de kost van partnergeweld moet het mogelijk maken om de problematiek uit zijn politieke verdomhoekje te halen.

De onderzoekers die zullen instaan voor het verzamelen van de gegevens en degenen die ze moeten verspreiden zullen zorgen voor een bewustwording rond de omvang en de ernst van het probleem. Zo zullen de politieke beleidsmakers ertoe gebracht worden om preventiemaatregelen te nemen waarvan de doeltreffendheid kan gemeten worden in budgettaire termen. Vragen en interpellaties zullen dan niet altijd vertrekken vanuit het lijden van de slachtoffers en de verenigingen die belangen verdedigen maar ook vanuit instanties uit de vier domeinen van deze berekening. Zo zullen bijvoorbeeld de werkgevers zich betrokken voelen bij het verlies aan productiviteit ten gevolge van partnergeweld en vrijwillig meewerken aan preventiemaatregelen.

Doel van dit advies

⁵ Het betreft fysiek geweld, seksueel geweld of de beide door een intieme partner of een ex-partner en andere vormen van geweld, mishandeling, misbruik tijdens de zwangerschap enz.

Het doel van dit advies is om de federale regering te verzoeken om te zorgen voor de coördinatie van socio-economische werkzaamheden die het mogelijk maken om, in de context van de al bestaande Europese vergelijkingen, een reële schatting te maken van de kost van partnergeweld in België en de resultaten ervan te gebruiken als basis voor een preventiebeleid.